

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра фундаментальної і прикладної геології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету геології,
географії, рекреації і туризму
Катерина КРАВЧЕНКО

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
галузь знань	<u>Е. «Природничі науки, математика та статистика»</u>
спеціальність	<u>Е4 Науки про Землю</u>
освітня програма	<u>Геологія</u>
спеціалізація	
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

2025/2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“27” серпня 2025 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Маріанна ПАККІ, к.пед.н, доцент ЗВО.

Програму схвалено на засіданні кафедри фундаментальної і прикладної геології

Протокол від “26” серпня 2025 року, протокол № 9

В.о. завідувача кафедри Олена Хріпко

Програму погоджено гарантом освітньої програми: «Геологія»

Гарант ОП «Геологія» Олексій БАРТАШУК

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “27” серпня 2025 року, протокол № 7

Голова науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

 Юлія ПРАСУЛ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогічні технології у вищій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Геологія» підготовки магістра за спеціальністю Е4 «Науки про Землю».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати здатність до здійснення викладацької діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні наступних загальних та фахових компетентностей:

- СК1. Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.
- СК5. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ.
- СК8. Вміння застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах освіти.

1.3. Загальна кількість кредитів: 3.

1.4. Загальна кількість годин: 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни:

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання НЕ передбачена на поточний н.р.
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1
Лекції	
16/10 год.	год.
Семінарські заняття	
16/10 год.	год.
Лабораторні заняття	
0 год.	год.
Самостійна робота, у тому числі	
70/58 год.	год.
Індивідуальні завдання	
0 год.	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формуються даною дисципліною:

СК1. Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

СК5. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ.

СК8. Вміння застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах освіти.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

ПР10. Застосовувати освітні технології та методи викладання предметного матеріалу наук про Землю у закладах освіти.

ПР15. Вміти проектувати майбутні геологічні дослідження різного польового призначення та різної складності, самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

1.8. Пререквізити: рівень базових фахових знань, що підтверджується результатами вступного іспиту на освітню програму.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія наочіння.

Тема 1. Наочіння та навчання (СК 8, ПР10).

Зміст. Поняття про наочіння, види наочіння. Вищі психічні функції в основі пізнавальної діяльності. Ідеальна та неідеальна організація пізнавальної діяльності. Теорія підкріплення (Уотсон, Скіннер) в контексті навчання. Способи та графік підкріплення – як феномени навчання, їх переваги та недоліки. Види підкріплення, приклади застосування в освітньому процесі. Основні закони наочіння.

Тема 2. Взаємодія в освітньому процесі (СК5, СК 8, ПР10).

Зміст. Взаємодія між здобувачем та викладачем (НПП). Взаємодія за формулою «суб`ект – об`єкт» та «об`єкт – об`єкт». Підтримка суб`єктності здобувача в освітньому процесі. Стилi викладання: авторитарний, ліберальний, демократичний. Когнітивні спотворення в освітньому процесі (ефект Розенталя, ефект самовтілюваного пророцтва, навчена безпорадність, ефект гало. Види мотивації. Модель мотивації ARCS. Особливості сприйняття (модель ВАК, теорія множинного інтелекту за Гарднером). Можель формування досвіду за Колбом.

Тема 3. Організація освітньої діяльності (СК5, СК 8, ПР10).

Зміст. Нормативне регулювання освітнього процесу. Студентоцентрикований, діяльнісний та компетентнісний підхід в освіті. Форми освітньої діяльності: очна (денна, вечірня), заочна, мережева, дуальна, дистанційна та змішана. Форми аудиторної роботи здобувачів.

Розділ 2. Педагогічні технології.

Тема 1. Поняття про педагогічну технологію (СК5, СК 8, ПР10).

Зміст. Педагогічна технологія як поняття. Педагогічна технологія та методика. Структура педагогічної технології. Засоби навчання. Моделі навчання.

Тема 2. Традиційні педагогічні технології (СК5, СК 8, ПР10).

Зміст. Пояснювально-ілюстративне навчання. Проблемне навчання. Програмоване навчання: лінійне та розгалужене. Диференційоване навчання. ІКТ в освіті. Виклики навчання в форматі онлайн.

Тема 3. Інтерактивні педагогічні технології (СК5, СК 8, ПР10).

Зміст. Тренінг. Ділові ігри. Метод кейсів (case-study), ситуаційні вправи. Додаткові методики: медіаосвіта, перевернутий клас, «peer review».

Розділ 3. Оцінювання в освітньому процесі .

Тема 1. Оцінювання результатів навчання здобувачів (СК1, СК5, СК8, ПР10).

Зміст: Рівні засвоєння інформації, таксономія Блума. Форми проведення контрольних заходів. Тести та відкриті питання: переваги та недоліки. Крива запам'ятовування Ебінгауза. Періодичність проведення контрольних заходів.

Тема 2. Академічна доброчесність (СК 1, ПР10).

Зміст. Поняття академічної доброчесності. Нормативні документи та практики, що регулюють дотримання академічної доброчесності.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання (повна група/малочисельна група)

Назви розділів	Усього	у тому числі				
		л	сем.	лаб.	інд.	с. р.
Розділ 1. Теоретичні основи навчання						
Разом за розділом 1	34	8/5	6/3	0	0	20/26
Розділ 2. Педагогічні технології						
Разом за розділом 2	41	5/3	8/6	0	0	28/32
Розділ 3. Оцінювання в освітньому процесі						
Разом за розділом 3	15	3/2	2/1	0	0	10/12
Усього годин	90	16/10*	16/10*	0	0	58/70

4. Темі семінарських занять (денна форма навчання) (повна група/малочисельна група)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Теорія навчання	4/2
2	Взаємодія між учасниками освітнього процесу	2/1
3	Робота з традиційними педагогічними технологіями: організація, умови, створення методичного супроводу.	2/1
3	Робота з інноваційними педагогічними технологіями: ділові ігри; кейси та ситуаційні задачі; тренінг, перевернутий клас, «peer review». Організація, умови, створення методичного супроводу.	6/4
4	Контрольна робота	2

	Разом		16/10
--	-------	--	-------

**5. Завдання для самостійної роботи (денна форма навчання)
(повна група/малочисельна група)**

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Самостійне глибоке ознайомлення з теорією навчання. Конспектування основних положень та термінологічного апарату. Написання есе за результатами перегляду навчального фільму, запропонованого науково-педагогічним працівником.	20/26
2	Самостійне поглиблене опрацювання методичних та наукових джерел щодо традиційних навчальних технологій. Укладання додаткових конспектів. Самостійне поглиблене ознайомлення з інноваційними інтерактивними технологіями навчання. Створення методичної розробки за власним вибором.	28/32
3	Самостійне поглиблене ознайомлення зі специфікою оцінювання результатів навчання здобувачів. Укладання додаткового конспекту. Доопрацювання методичної розробки (за наявності рекомендацій лектора курсу). Підготовка до контрольної роботи.	10/12
	Разом	58/70

6. Індивідуальні завдання – не передбачені

7. Методи навчання

В межах окремих компонентів навчальної дисципліни використовуються: пояснювально-ілюстративне навчання (лекції), медіа технології та ІКТ-технології (авторська медіатека матеріалів).

За дистанційної форми роботи заняття проводяться в програмі Zoom, спілкування відбувається в межах месенджерів, електронної пошти, усі методичні матеріали надано студентам в тематичному класі на платформі Moodle, включаюся записи лекцій.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять (розгляд методичної розробки, есе, обговорення). Контрольна робота проводиться на семінарському занятті наприкінці опанування курсу. За сумою балів, набраних протягом семестру та підсумкового контролю (іспит) виставляється оцінка в 1 семестрі.

9. Схема нарахування балів та критерії оцінювання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Іспит	Сума
Розділ 1, Розділ 2, Розділ 3	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
30 балів, з яких: есе – 10 балів; методична розробка - 20 балів	30	60	40	100

Для допуску до складання екзамену здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни протягом семестру.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Для роботи над розділом 1, 2, 3: оцінюється якість аудиторної роботи здобувача (в умовах дистанційного режиму - заняття проводяться наживо через платформу «Zoom» і прирівняні до аудиторних), його самостійна підготовка в позааудиторний час, активність під час семінарів.

0 – 40 % від максимальної оцінки – здобувач частково готується (або зовсім не готується) до семінарських занять, фрагментарно виконує (або зовсім не виконує) завдання, визначені науково-педагогічним працівником (опанування матеріалу відповідно до плану семінарських занять та самостійної роботи), не бере участь в обговореннях навчального матеріалу під час семінарів, не укладає конспекти тощо, інформаційна та комунікативна компетентності сформовані слабко; зміст есе, методичної розробки слабко структурований, хаотичний, не відповідає сформульованим завданням, дедлайни здачі робіт порушені;

40 – 70 % від максимальної оцінки – здобувач готується до семінарських занять, виконує завдання, визначені науково-педагогічним працівником (опанування матеріалу відповідно до плану семінарських занять та самостійної роботи), але відповідна робота не має систематичного характеру, бере участь в обговореннях навчального матеріалу під час семінарів лише на вимогу науково-педагогічного працівника, частково укладає конспекти тощо, інформаційна та комунікативна компетентності сформовані середньо; зміст есе, методичної розробки загалом структурований та відповідає сформульованим завданням, але є типовим та не

відображає самостійності виконання завдання та глибокого розуміння матеріалу; завдання здане вчасно;

70 – 100 % від максимальної оцінки – здобувач завжди ґрунтовно готується до семінарських занять, виконує завдання, визначені науково-педагогічним працівником (опанування матеріалу відповідно до плану семінарських занять та самостійної роботи), здійснює постійну самостійну підготовку, опановуючи навчальний матеріал, який виходить за межі запланованого, бере активну участь в обговореннях навчального матеріалу під час семінарів, укладає ґрунтовні конспекти тощо, інформаційна та комунікативна компетентності сформовані на високому рівні; есе, методична розробка добре структуровані, відповідають поставленим завданням, здані вчасно, розроблені творчо та відображають ґрунтовне розуміння здобувачем матеріалу.

Для контрольної роботи та іспиту: контрольна робота та іспит мають форму тестів множинного вибору та частково відкритих питань, на які здобувачам необхідно дати відповідь. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за відповідь на кожне питання, вказана в контрольній (екзаменаційній) роботі.

0 – 40 % від максимальної оцінки – здобувач слабо орієнтується в навчальному матеріалі, його відповіді неструктуровані, матеріал викладено уривчасто та неповно, здобувач не володіє термінологічним апаратом;

40 – 70 % від максимальної оцінки – здобувач орієнтується в навчальному матеріалі, але його обсяг чітко в межах матеріалу, прослуханого в аудиторії, наявне слабе володіння термінологічним апаратом, матеріал подано в достатньому обсязі, але він неструктурований;

70 – 100 % від максимальної оцінки – здобувач добре орієнтується в навчальному матеріалі, його обсяг виходить за межі матеріалу, прослуханого в аудиторії (прослідковується самостійна підготовка), наявне ґрунтовне володіння термінологічним апаратом, матеріал подано в повному обсязі, він структурований та чітко викладений.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре

50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Базова література

1. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест: Навч. посіб. К. : Майстерклас, 2006. 160 с.
2. Євтух М.Б. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. Київ : КондорВидавництво, 2015. 420 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 25 червня 2024).
4. Інформаційно-аналітичний збірник «Освіта України в умовах воєнного стану». Київ, 2022. 358 с.
5. Каленський А. А., Мельник В.В. Критерії оцінювання підготовленості майбутніх геологів до використання геоінформаційних. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Т. 67, № 5. С. 81-93.
6. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ : 2018. 56 с.
7. Космачова М. В., Космачов, В. Г. Підготовка фахівців-геологів на краєзнавчій основі в умовах Харківщини. *Проблеми сучасної освіти*. 2020. Випуск 11. С.144-147.
8. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
9. Паккі М.С. (2022). Забезпечення надійності процедур оцінювання здобувачів в умовах онлайн-навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 88 (2), 139–151.
10. Паккі М.С. Освітній дизайн. Харків, 2025. 173 с.
11. Ситуативне моделювання : посіб. для викл. та студ. геол. спец. / уклад. М. С. Кузько. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
12. STEAM – середовище, яке виховує дослідників... Реалізація міжпредметних навчально-дослідницьких проєктів (з досвіду роботи) : [посібник] / уклад. Ж. Федірко, Л. Титаренко, Н. Дуняшенко. Кропивницький : КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2022. 68 с.
13. Сахневич І.А. Практикум для самостійного оволодіння основами медіакомпетентності: методичні вказівки та завдання для студентів I-IV курсів технічних спеціальностей / за заг.ред. доктора пед.наук, професора Онкович Г.В. Івано-Франківськ, Сімик, 2011. 118 с.

14. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text> (дата звернення: 25 червня 2024).

15. Bound, Helen. The Six Principles of Learning Design. 2020. DOI : 10.13140/RG.2.2.29378.61127.

16. Karthik B., Bhuvanagiri C., Rajasekhar D., Kumar A. Identification of Instructional Design Strategies for an Effective E-learning Experience. The Qualitative Report. 2024. P. 1537-55. DOI : 10.46743/2160-3715/2019.3870.

17. Lee Li-Tze, Jason H. Effects of blended e-Learning: a case study in higher education tax learning setting. Human-centric Computing and Information Sciences. 2019. DOI : 10.1186/s13673-015-0024-3.

Допоміжна література

1. Використання геоінформаційних технологій при підготовці Г-85 гірничого інженера: монографія / С. М. Грищенко, В. С. Моркун, С. О. Семеріков. Кривий Ріг : Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2015. 279 с.

2. Дерев'янка О.В. Формування професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів у процесі навчання фахових дисциплін: дис...канд.пед.наук : 13.00.04 / Дерев'янка Олена Василівна. Житомир, 2014. 356 с.

3. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 28.01 – 08.02.2019). Варшава, 2019. 171 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Використання освітніх онлайн-платформ для коледжів та університетів: Udemu (доступно за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=WoZgZifqZkk&ab_channel=NMCVFPO).
2. Посилання на клас на платформі Moodle – за зверненням до лектора курсу.
3. [Earth Sciences - Specific Competences](#).
4. <https://prometheus.org.ua>